

DE BOUWKUNDIG AMBTENAAR

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE VEREENIGING VAN BOUWKUNDIGEN

Verschijnt den 1sten en den 16den der maand

Redactie: Prins Hendrikstraat 7, Bandoeng.

A D R E S S E N

Voorzitter: J. C. DE KEIJZER, Prins Hendrikstraat 7, Bandoeng, Telefoon 638.

Secretaris-Penningmeester: E. EMOR, Wilhelminastraat 33, Bandoeng.

Alle correspondentie te richten aan het

SECRETARIAAT, PRINS HENDRIKSTRAAT 7, BANDOENG.

IN MEMORIAM.

L. KAILOLA †

Wij volbrengen hierbij den treurigen plicht melding te maken van het overlijden te Batavia op 20 September jl. van onze collega en medewerker

LEONARD KAILOLA.

Architect bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken, laatstelijk te Sibolga.

Uit het A. I. D., waaraan wij dit bericht ontleenen, nemen wij de volgende bijzonderheden over.

De heer L. Kailola geboren te Ceram den 3den Juni 1892 kwam in 1912 in dienst als Opzichter bij de B. O. W. Na de verschillende rangen te hebben doorlopen, werd hij in 1931 aangesteld tot Architect.

Aan den heer Kailola die sedert 1928 in Tapanoeli (Sibolga) werkzaam is geweest, werd in Mei jl. wegens langdurigen dienst een z.g. groot binnenlandsch verlof verleend voor den tijd van 6 maanden door te brengen te Amboina. Op doorreis zijnde, moest hij echter met spoed in het St. Carolus-Ziekenhuis te Batavia-Centrum worden opgenomen alwaar hij dan gisteren (20 September) is overleden.

De Waterstaatsdienst verliest in Kailola een toegewijde zeer ervaren kracht. Hij laat een weduwe en 5 minderjarige kinderen na.

Wij die Kailola in persoon kennen missen in hem ook een trouw en medevoelend lid en vriend die gedurende lange jaren het lief en leed der Vereeniging heeft medegeleefd.

Zijn herinnering zal bij ons steeds levendig blijven.

Zijn asch ruste in vrede.

H. B.

DE NIEUWE WACHTGELDREGELING.

Toelichting.

Van de gelegenheid, dat een herziening van de wachtgeldregeling tot stand moest worden gebracht, is gebruik gemaakt om in dit (nieuwe) reglement bijeen te brengen de regelingen in Staatsblad 1919 No. 193 en in Staatsblad 1925 No. 99, omdat deze, als gevolg van de talrijke wijzigingen en aanvullingen, welke zij inmiddels hebben ondergaan, niet meer voldoende overzichtelijk waren.

Ter bevordering van eene uniforme toepassing komt het den Gouverneur-Generaal wenschelijk voor de (nieuwe) regeling op enkele punten toe te lichten.

Luidens het rondschrĳven van 18 Februari 1934 No. 420 (Bijblad No. 10619), waarbij een toelichting is gegeven op de (bij Staatsblad 1925 No. 99 opnieuw vastgestelde) wachtgeldregeling in Staatsblad 1922 No. 817, mocht het in die regeling bedoelde hogere wachtgeld alleen worden toegekend, indien van den wegens overcompleet uit de betrekking ontslagen landsdienaar kon worden verklaard, dat hij ten volle voor zijn werk geschikt was gebleken. Was dat laatste niet het geval, doch kon wel prijs worden gesteld op zijn behoud voor een andere betrekking, dan zou hem ontslag wegens ongeschiktheid dienen te worden verleend, waarna wachtgeld ingevolge artikel 1, sub. 2e van het oude wachtgeldreglement Staatsblad 1119 No. 193) zou kunnen worden toegekend.

In de practijk is gebleken, dat deze regeling niet in alle opzichten bevredigend heeft gewerkt, omdat men soms te doen heeft met zwakke krachten, die echter niet bepaaldelijk ongeschikt worden geacht voor de door hen bekleede betrekking. Aan hen bij overtolligheid niettemin een ontslag wegens ongeschiktheid te geven en hen op die wijze op één lijn te stellen met degenen, die hadden getoond in 't geheel niet voor hunne betrekking te deugen, zou niet juist zijn, nog daargelaten dat bij een zoodanig ontslag slechts wachtgeld voor den tijd van 1 jaar zou kunnen worden toegekend.

Zijne Excellentie acht het daarom aangewezen aan hen, die behooren tot de juist bedoelde categorie van middelmatige krachten, die niet in aanmerking behooren te komen voor een ontslag wegens ongeschiktheid, ingeval van overtolligheid een wachtgeld toe te kennen voor den duur van vijf jaren.

Het bedrag van dit wachtgeld zal echter gelijk zijn aan dat genoten bij ontslag wegens ziekte, wegens ongeschiktheid of om andere redenen.

De nieuwe regeling onderscheidt derhalve de volgende groepen:

a. de wegens overtolligheid uit hunne betrekking ontslagenen, van wie kan worden verklaard, dat zij ten volle voor de laatstelijk door hen bekleede betrekking geschikt zijn en dan ook, zoodra zulks mogelijk is, her-

plaatst moeten worden bij den dienst, waarbij zij werkzaam waren;

b. de wegens overtolligheid uit hunne betrekking ontslagenen, ten aanzien van wie de bovenbedoelde verklaring niet kan worden afgegeven;

c. de wegens ongeschiktheid uit hunne betrekking ontslagenen.

Aan de landsdienaren behorende tot de groep sub a zal ingevolge artikel 4 van de nieuwe regeling verhoogd wachtgeld worden toegekend. Zij, die behooren tot de groepen sub b en c zullen in het genot worden gesteld van een wachtgeld op den voet van artikel 2, met dien verstande, dat ingevolge artikel 3 het wachtgeld voor de categorie sub b voor ten hoogste vijf jaren zal kunnen worden toegekend.

Landsdienaren die wegens overtolligheid uit de betrekking zijn ontslagen, zullen dan in het genot van het verhoogde wachtgeld worden gesteld, indien de inhoud van de sub a bedoelde verklaring in zijn geheel in het ontslagbesluit is opgenomen.

Ter voorkoming van misverstand wordt hierbij aangegeekend, dat de landsdienaren, die op 30 April 1934 in het genot zijn van een hun op den voet van de regeling in Staatsblad 1925 no. 99 toegekend (hooger) wachtgeld of nonactiviteitstraktement, voor den verderen duur van hun wachtgeldtijd zonder nadere beoordeeling zullen worden geacht te behooren tot de hierboven sub a genoemde categorie van landsdienaren zoodat de voor die groep bij de nieuwe regeling vastgestelde bepalingen met ingang van 1 Mei 1934 — behoudens het bepaalde onder „Ten Tweede” van het in hoofde dezes vermeld besluit — op hen van toepassing zullen zijn.

Zijne Excellentie wenscht ten overvloede hierbij nog te doen opmerken, dat nauwkeurig de hand moet worden gehouden aan de voorschriften in het rondschrĳven van 7 Maart 1932 No 595/C (Bijblad No. 12780), waarbij is bepaald, dat landsdienaren, ook volledig geschikte, wier diensten in verband met opheffing van hun betrekking, inkrimping van den dienst of anderzins overbodig zijn geworden, uit 's Lands dienst worden ontslagen:

a. indien of zoodra zij den 55-jarigen leeftijd hebben bereikt en aanspraak hebben op verminderd pensioen;

b. indien of zoodra zij aanspraak hebben op normaal pensioen, tenzij te voorzien valt, dat zij binnen twee jaren in een bepaalde betrekking kunnen worden herplaatst, die herplaatsing in het belang van den dienst gewenscht is en op dien grond op hun behoud voor 's Lands dienst wordt prijs gesteld;

c. indien of zoodra zij recht op verminderd pensioen hebben, ingeval het betreft gehuwde landsdienaren nietkostwinsters, wier diensten om één der evengenoemde redenen overbodig zijn geworden.

Aan landsdienaren, die binnen den termijn, gedurende welken zij wachtgeld of nonactiviteitstraktement kunnen genieten, recht verkrijgen op pensioen als sub a, b en c hiervoren bedoeld, zal het wachtgeld of nonactiviteitstraktement slechts worden toegekend tot en met de maand, waarin aanspraak op zoodanig pensioen ontstaat, tenzij voor zoover aangaat de sub b bedoelde landsdienaren te voorzien valt, dat zij in een bepaalde betrekking kunnen worden herplaatst, een en ander onder de voorwaarden als sub b aangegeven.

Voorts heeft de Gouverneur-Generaal nog het volgende bepaald. In een landsdienaar, na al dan niet eerst op wachtgeld te zijn gesteld, wordt geplaatst bij een anderen tak van dienst in een hem vreemden werkkring en binnen een jaar daarna voor die betrekking niet ten volle geschikt blijkt, zal zijn positie, zoo hem binnen dien termijn ontslag uit de betrekking wordt aangezegd, zijn te regelen alsof hij wegens overcompleet uit zijn oorspronkelijke betrekking was ontslagen. Daarbij wordt dan op grond van zijn geschiktheid in die betrekking beoordeeld of hij al dan niet voor verhoogd wachtgeld, eventueel berekend over de aan zijn oude betrekking verbonden bezoldiging, in aanmerking komt, een en ander onder voorwaarde, dat zich geen bijzondere feiten hebben voorgedaan, die een opwachtgeldstelling wegens ongeschiktheid, ook onder de hier bedoelde omstandigheden zouden wettigen.

Van kracht blijven de uitvoerings-voorschriften, die onder de vroegere wachtgeldregelingen zijn tot stand gekomen, voorzover deze niet tengevolge van de nieuwe regeling zijn vervallen of als vervallen moeten worden beschouwd, met dien verstaande, dat het rondschrijven van 17 Juli 1933 No. 2083/C in dien zin wordt gewijzigd dat in alinea 8 daarvan vervallen de woorden: „vermeerderd met 10 % van de vroegere bezoldiging”.

meerderd met 10 % van de vroegere bezoldiging”.

Zijne Excellentie acht het namelijk redelijk, dat wachtgelder, die in de tegenwoordige tijdsomstandigheden wordt aangesteld in een lagere betrekking, zijn diensten verricht voor een bedrag, dat niet lager is dan het hem toegekend wachtgeld.

Uitdrukkelijk wordt echter onder de aandacht van de betrokken gezaghebbenden gebracht, dat bij werkzaamstellingen van zeer tijdelijken aard de opwachtgeldstelling niet zal zijn te beëindigen (zie het rondschrijven in Bijblad op het Staatsblad No. 10623). In dergelijke gevallen is het juist werkzaamstelling als wachtgelder, na bekomen instemming van den Directeur van Financiën, op het bedrag van het wachtgeld of eventueel op een toelage daarboven, welke toelage ten hoogste het verschil tusschen het aan de opgedragen functie verbonden activiteitssalaris en het wachtgeld kan bedragen.

VAN ONZE NABUREN.

II.

De vorige maal hebben we het een en ander medegedeeld over de industrialiseering van Japan en de gevolgen, welke dit voor onze export meebrengt en zijn geëindigd met de belofte nog het een en ander over het loonpeil in Japan te vermelden.

Hoewel het zeer moeilijk is hierover betrouwbare gegevens machtig te worden, meenen wij echter hier wel in geslaagd te zijn, daar ze afkomstig zijn van een door de Japansche regeering aangesteld expert, den heer D. Inovka te Batavia.

Deze deskundige heeft in de „Java Nippo” een artikel geschreven, ter bestrijding van de meening, dat de Japanners door dumping-methoden hun producten over het geheele wereldrond afzetten. De eenige reden, zegt hij, waarom de Japansche industrie zulk een geweldige vlucht neemt is, dat de levensstandaard en het loonpeil in Japan zoo laag zijn. Hij berekent, dat voor een textielfabriek in Ned. Indië de salarissen van directie en administratiepersoneel vijfmaal zoo hoog zijn als voor een Japansche textielfabriek.

De yen stellende op f 0.50 zegt hij, dat het gemiddelde dagloon van een Japansche arbeider kan worden gesteld op 1½ yen, dus 75 cents! Hij voegt er aan toe, dat deze opgave aan den hoogen kant is. Dat is best mogelijk, daar hierbij geen rekening is gehouden met de jonge meisjes, die in de Japansche fabrieken werken.

Houden we echter het loon van 75 cents per dag aan, dat is f 4.50 per week.

Omtrent het leven van de Japansche bevolking het volgende: „De dag van den arbeider begint om zes uur 's ochtends met een heete douche in een stadbadgelegenheid. Nagenoeg geen enkele arbeider doet daar van afstand. Het bad kost hem 5 sen, het dragen door den badmeester eveneens 5 sen, alles bij elkaar pl. m. 5 cents.

De tramritten komen bij een dagkaart op ongeveer 10 sen of pl. m. 5 cents. In de fabriek moet de arbeider volgens de wet 10 uur werken. Tijdens de rustpoos die soms een half uur, soms een uur duurt, verstrekt de ondernemer hem tegen inkoopsprijs rijst of aardappelen of daikon, d.i. ingemaakte ramen. Gemiddelde prijs 20 sen pl.m. 10 cents. Vaak drinkt de man nog thee en van huis neemt hij in een etenszak rijst met saschimi, d.i. blokjes rauwe tong of haring mee. De familie eet miso schiru (boonensoep) en ramen en gebruikt daarbij thee zonder suiker. Voor de heele familie kost dat 40 sen of drie stuivers. De huisvrouw eet 's middags restjes, tegen den avond zoetigheid. Bonbons etc., alles van goedkoope kwaliteit, vormen een vrij belangrijke post op de huishoudrekening, ongeveer 6 yen of f 3.— per maand. 's Avonds eet de

familie rijst, gekookte visch en aardappelen, uien en kool. Voor voeding geeft de geheele familie een totaal bedrag van drie kwartjes of 1½ yen uit.

Het schoolgeld voor ieder kind bedraagt ongeveer één yen per maand, boeken en schriften inbegrepen.

Wat het amusement betreft, merkt men op, dat, hoewel de radio niet duur is: 1 yen inleggeld, 75 sen per maand bijdrage, er tocht slechts 1.2 miljoen luisteraars in Japan te vinden zijn. Zeer geliefd is de bioscoop; de entreprijzen varieeren van 5 — 7 cent.

De Japanner is overigens weinig eischend voor zijn genoegens. Urenlang wandelt hij en amuseert zich schijnbaar.

Volgens de Japansche statistiek kost een woning per maand 13.70 yen (f 6.60). Licht en verwarming komen op ongeveer 4 yen. De kleeding van mannen en schoolkinderen is vrijwel Europeesch. Een heerencostuum kost 25 yen (f 12.—) een jongens of meisjespak 10 yen (f 4.75). De vrouw draagt kimino's, waarvan de prijs 10 à 12 yen (f 4.75 f 5.75) bedraagt. Kleeren voor de heele familie kosten maandelijks 10 yen (f 4.70).

Dat alles houdt dus de productiekosten laag. Voor eigen gebruik worden de producten weinig of niet gevraagd, bijgevolg werkt men hoofdzakelijk voor export

Uit dit alles blijkt wel, dat het met de cultureele en geestelijke ontwikkeling van de Japansche bevolking zeer treurig gesteld is en dat juist het gebrek van deze factoren het thans nog mogelijk maakt de Japansche arbeiders op een dusdanig peil te laten werken.

Maar ook daar staat de tijd niet stil en zal het noodig blijken om de industrie te perfectioneeren, hetgeen

noodzakelijker wijze gepaard moet gaan met een scholing der arbeiders, waarmede ook hier het gevoel van eigenwaarde zal opkomen.

Vast staat, dat door de ontwikkeling van de industrie in Japan de verhoudingen zich zullen wijzigen.

Echter momenteel blijkt het Japansche loonpeil een belangrijke rol te spelen op de exportmogelijkheid van de Westersche landen.

Wie zal echter durven volhouden, dat men met eenige kans van slagen dit loonpeil moet trachten te benaderen?

Nemen we b.v. ons land dan zien we immers duidelijk, dat het loon van een Japanschen arbeider nauwelijks gelijk staat aan wat een arbeider hier aan huur moet betalen. En alleen het huurvraagstuk is zeer moeilijk, omdat in de huur verrekend zitten de kosten van den woningbouw, waarvan de rente moet worden opgebracht, zonder welke allerlei sociale instellingen e.a. haar uitkeeringen niet meer zouden kunnen betalen het geheele hypotheekwezen ontwricht zou worden.

En dat is alleen maar het woningvraagstuk.

Al het overige is daaraan evenredig.

Onze werkloozen trekken nu nog drie- tot vijfmaal het loonbedrag van een Japansche arbeider; en velen hunner zijn de wanhoop nabij!

Een nivelleering van het loonpeil is dus onmogelijk en men zal andere wegen moeten aanwijzen om tot betere verhoudingen te komen.

Lts.

De Bondsstem. Slot.

Is Uw Contributie al voldaan?

Zoo neen! Stel dan niet uit

maar Doe het Heden!